

ВНЕСОК ВИДАТНОГО ДІЯЧА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ В РОЗВИТОК АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

Кізенко І. О.

*Науковий керівник – асистент Гордієнко О. В.
Сумський державний університет, кафедра анатомії людини*

Актуальність. З початку XV століття починається докорінна зміна всіх засад минулого, що проявляється у надзвичайному підйомі народної творчості. І сама епоха виховувала людей цілісних, що активно брали участь в боротьбі за нове життя. У медицині з'являються видатні реформатори – Везалій, Фалопій, Євстахій. Але внесок в розвиток медицини Леонардо да Вінчі був несправедливо забутий. Це пов'язано з тим, що оприлюднені тільки у минулому столітті роботи цього величнішого генія даної епохи, були не відомі його сучасникам, і не дозволило віднести його до їх числа.

Мета дослідження. В зв'язку з вище зазначеним, метою нашого дослідження було прослідити життєвий та науковий шлях цієї видатної людини та нагадати про його видатний внесок в розвиток знань по анатомії людини.

Методи дослідження. Основним методом дослідження в нашій роботі було проведення пошуків літературних джерел та розгляд робіт самого відомого італійця.

Результати дослідження. Леонардо да Вінчі (Leonardo da Vinci, 1452–1519) – італійський митець, скульптор, інженер і природодослідник, один з найвидатніших представників мистецтва і науки епохи Відродження.

Народився у місті Вінчі (Флоренція), помер у місті Клу, департамент Турень (Франція). Теорії та гіпотези, які висував Леонардо, у багатьох випадках є великими відкриттями. Він є засновником розробки багатьох наукових проблем та наукових дисциплін. Коло його наукових інтересів надзвичайно широке: він займався дослідженням в галузі математики та фізики, геології й астрономії. Не менш цікавили його науки біологічного циклу – в записниках є матеріали і висловлювання з анатомії і фізіології, зоології і ботаніки. Леонардо був одним з тих, хто започаткував основи експериментального природознавства та з успіхом застосовував їх у власних дослідженнях.

Один з засновників ембріології, відомий англійський вчений Дж. Нідхем у книзі «Історія ембріології» називає Леонардо одним з найвидатніших біологів. Леонардо да Вінчі перший ввів в біологію кількісний метод дослідження, у цьому він майже на 400 років випередив свою епоху. «Особливою заслугою Леонардо в ембріології, – пише Дж. Нідхем, – було встановлено ним факту, що зародки можна вимірювати не тільки в кожній даний момент, але і в послідовний ряд моментів... Якщо Аристотель є батьком ембріології як галузі природознавства, то Леонардо – батько ембріології як точної науки».

Анатомію Леонардо вивчав під керівництвом свого друга делла Торре (M. A. della Torre) та ілюстрував його спостереження з анатомії. Анатомічні малюнки за своєю реалістичністю є надзвичайно точними та часто переважають сучасні. У своїх визначних малюнках він узагальнив спостереження анатомічних типових фактів. Малюнки він супроводжував нотатками та описами. Малюнки Леонардо, що є результатом узагальнення власних спостережень при численних розтинках, дозволяють судити про загальні закономірності будови організму людини.

Внесок Леонардо да Вінчі в розробку проблем анатомії є значним: він першим правильно описав ряд особливостей дитячого та старечого організму, запропонував власний канон пропорцій тіла, показав форму хребтового стовпа, створив класифікацію м'язів, використав закони механіки для пояснення будови рухового апарату людини. Він описав ряд кісток скелету і нерви, перший правильно визначив кількість хребців в крижовій кістці, описав щитоподібну залозу, вперше дав зображення лобової, клиноподібної та верхньощелепних пазух, сесамоподібних кісток стопи, першим висловив новаторське припущення про антоганізм м'язів. Функції м'язів, дихання, роботу серця та інших органів пояснював з позиції механіки.

Леонардо описав розташування і зовнішній вигляд багатьох внутрішніх органів: ока і зорових нервів, глотки, бронхового дерева, серця, описав судини і нервові сплетення, статеві органи, маткову трубу і круглі маткові зв'язки, плід в матці, плаценту та інше. Застосував спосіб ін'єкцій воском шлуночків мозку.

Лише після смерті анатомічні малюнки Леонардо були повернуті з Франції в Італію, після цього виявилися в Англії, де їх згодом почали публікувати в числі інших матеріалів колекції королівського замку Вінздор.

Ряд робіт Леонардо да Вінчі присвячені питанням порівняльної анатомії. Він планував скласти опис людини, що охопило б «і тих, хто майже подібний їй вигляду», тобто мавпи, а також зобразити поруч ноги ведмедя, мавпи і інших тварин, показуючи відмінності від ноги людини.

Висновки. Таким чином, провів дослідження життєвого та наукового шляху генія епохи Відродження ми виявили значний вклад, який він зробив в розвиток науки в цілому та розвиток знань про будову тіла людини, які були подальшим рухом анатомічної науки вперед. Його роботи на півсторіччя випередили дослідження А. Везалія, але на жаль залишилися невідомими сучасникам.